

EUROPEJSKI INSPEKTOR OCHRONY DANYCH

Streszczenie opinii w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 273/2004 w sprawie prekursorów narkotykowych i wniosku dotyczącego rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi

(Niniejsza opinia jest dostępna w pełnym brzmieniu w języku angielskim, francuskim i niemieckim na stronie internetowej EIOD: <http://www.edps.europa.eu>)

(2013/C 357/06)

I. Wprowadzenie

I.1. Kontekst wniosków

1. W dniu 27 września 2012 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 273/2004 w sprawie prekursorów narkotykowych i wniosek dotyczący rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi (zwane dalej „wnioskami”). Konsultacje z EIOD przeprowadzono w tym samym dniu.

2. Wnioski zmieniają rozporządzenie (WE) nr 273/2004⁽¹⁾ i rozporządzenie (WE) nr 111/2005⁽²⁾ (zwane dalej „rozporządzeniami”), które wdrażają Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu handlowi narkotykami z 1988 r. (zwaną dalej „Konwencją ONZ”)⁽³⁾. W art. 12 Konwencji ONZ wymaga się, aby strony kontrolowały obrót substancjami wykorzystywanymi do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych (zwanymi dalej „prekursorami narkotyków”). Celem kontroli tych substancji jest zwalczanie nielegalnego obrotu narkotykami poprzez zmniejszenie ich podaży⁽⁴⁾. Ponieważ jednak prekursorzy narkotyków mają również legalne zastosowania przemysłowe⁽⁵⁾, nie można zabronić obrotu nimi.

3. Konwencja ONZ i rozporządzenia mają na celu rozpoznawanie oraz ochronę legalnego obrotu prekursorami narkotyków, a jednocześnie zniechęcanie do ich pozyskiwania do nielegalnych celów. Obecnie do nadzorowania handlu wewnątrzunijnego odnosi się rozporządzenie (WE) nr 273/2004, podczas gdy do kontroli handlu zagranicznego zastosowanie ma rozporządzenie (WE) nr 111/2005. Obydwa akty wdraża rozporządzenie Komisji (WE) nr 1277/2005⁽⁶⁾.

4. Środki kontroli handlu wewnątrzunijnego wiążą się z przetwarzaniem danych podmiotów gospodarczych, gdyż niektóre podmioty branżowe mają na ich mocy obowiązek wyznaczenia odpowiedzialnego funkcjonariusza oraz podania jego danych kontaktowych właściwym organom, uzyskania licencji lub rejestracji, otrzymania od klientów deklaracji co do zastosowań dostarczanych im prekursorów narkotyków i niezwłocznego powiadomienia właściwych organów w przypadku podejrzeń, że zamówienie lub transakcja mogą mieć na celu pozyskanie prekursorów narkotyków do nielegalnych celów.

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 273/2004 w sprawie prekursorów narkotykowych, Dz.U. L 47 z 18.2.2004, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi, Dz.U. L 22 z 26.1.2005, s. 1.

⁽³⁾ Konwencja Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, przyjęta w Wiedniu dnia 19 grudnia 1988 r.

⁽⁴⁾ Towarzyszą temu działania mające na celu zmniejszenie popytu na nielegalne narkotyki. Zob. europejską strategię antynarkotykową na lata 2005–2012 zatwierdzoną przez Radę Europejską w listopadzie 2004 r. (15074/04 CORDROGUE 77 SAN 187 ENFOPOL 187 RELEX 564) oraz plan działania UE w zakresie narkotyków na lata 2009–2012 (2008/C 326/09).

⁽⁵⁾ Np. wytwarzanie tworzyw sztucznych, produktów farmaceutycznych, kosmetyków, perfum, detergentów i środków aromatyzujących.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1277/2005 z dnia 27 lipca 2005 r. ustanawiające przepisy wykonawcze dotyczące rozporządzenia (WE) nr 273/2004 w sprawie prekursorów narkotykowych i rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi, Dz.U. L 202 z 3.8.2005, s. 7.

5. Przetwarzanie danych podmiotów gospodarczych jest również niezbędne w przypadku kontroli handlu zagranicznego, ponieważ podmioty te są na przykład zobowiązane zwracać się do właściwych organów o wydanie zezwolenia na przywóz lub wywóz prekursorów narkotyków. Do obowiązków właściwych organów UE należą m.in. powiadamianie niektórych państw trzecich przed wywozem prekursorów narkotyków oraz przekazywanie Komisji wyników prowadzonych działań monitorujących.

6. W związku z krytycznymi uwagami Międzynarodowego Organu Kontroli Środków Odurzających ONZ oraz sprawozdaniem Komisji z 2010 r. ⁽¹⁾ w sprawie konkretnych wad obecnych środków, w nowych wnioskach zaproponowano między innymi następujące zmiany rozporządzeń:

- utworzenie europejskiej bazy danych o prekursorach narkotyków (zwanej dalej „europejską bazą danych”),
- wzmocnienie zharmonizowanych przepisów dotyczących rejestracji,
- rozszerzenie wymogu rejestracji na użytkowników bezwodnika octowego ⁽²⁾.

I.2. Cel opinii

7. Większość wymaganych środków, takich jak obowiązek zgłaszania podejrzanych transakcji przez podmioty gospodarcze lub współpraca z państwami trzecimi, implikuje przetwarzanie danych dotyczących podmiotów, którymi są zazwyczaj przedsiębiorstwa lub osoby prawne. W wielu przypadkach możliwa jest jednak również identyfikacja osób fizycznych. Celem niniejszej opinii jest analiza wpływu tych środków kontroli na ochronę prywatności i danych osobowych takich osób. Ponieważ wiele z tych środków wprowadzono obowiązującymi już rozporządzeniami, opinia odnosi się nie tylko do nowych przepisów, ale także do tych części obecnych rozporządzeń, które nie są zmieniane wnioskami.

8. W związku z tym niniejsza opinia dotyczy następujących dokumentów legislacyjnych:

- wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 273/2004 w sprawie prekursorów narkotykowych (zwanego dalej „wnioskiem dotyczącym handlu wewnątrzunijnego”),
- rozporządzenia (WE) nr 273/2004 w sprawie prekursorów narkotykowych (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie handlu wewnątrzunijnego”),
- wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi (zwanego dalej „wnioskiem dotyczącym handlu zagranicznego”),
- rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie handlu zagranicznego”),
- rozporządzenia Komisji (WE) nr 1277/2005 (zwanego dalej „rozporządzeniem wykonawczym”), które będzie stopniowo zastępowane przez akty wykonawcze i delegowane przyjmowane na mocy wniosków.

W razie potrzeby opinia będzie również odwoływać się do Konwencji ONZ, na której opierają się rozporządzenia.

III. Wnioski

64. EIOD z zadowoleniem przyjmuje ogólne odniesienia do zastosowania unijnych przepisów dotyczących ochrony danych, fakt, że wyszczególniono wiele kategorii przetwarzanych danych, jak również fakt, iż we wniosku dotyczącym handlu zagranicznego wspomniano o zasadzie celowości.

65. EIOD zaleca jednak uwzględnienie w podstawowych aktach prawnych istotnych aspektów czynności przetwarzania, takich jak wyłączenie przetwarzania danych szczególnie chronionych. Wszystkie kategorie przetwarzanych danych należy także określić w miarę możliwości we wnioskach, a przynajmniej w aktach delegowanych.

⁽¹⁾ Sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego na mocy art. 16 rozporządzenia (WE) nr 273/2004 i art. 32 rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 w sprawie wdrożenia i funkcjonowania prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego nadzorowania i kontroli handlu prekursorami narkotyków (COM(2009) 709 wersja ostateczna).

⁽²⁾ Bezwodnik octowy jest głównym prekursorem do produkcji heroiny. Obecnie wymóg rejestracji dotyczy jedynie podmiotów gospodarczych wprowadzających bezwodnik octowy do obrotu, nie zaś użytkowników tej substancji.

66. EIOD przedstawia również następujące zalecenia:

- we wniosku dotyczącym handlu wewnątrzunijnego należy dodać przepis stwierdzający, że dane osobowe dotyczące podejrzanych transakcji mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów zapobiegania pozyskiwaniu substancji sklasyfikowanych,
- we wnioskach należy ustanowić maksymalne okresy zatrzymywania danych w odniesieniu do wszystkich czynności przetwarzania oraz zawrzeć w nich przepisy stwierdzające, że dane dotyczące podejrzanych transakcji muszą zostać usunięte, gdy tylko już nie będą potrzebne,
- należy uzasadnić konieczność każdego okresu zatrzymywania danych w preambułach rozporządzeń,
- we wnioskach należy dodać nowy artykuł o sposobie udostępniania informacji na temat czynności przetwarzania osobom, których dane dotyczą,
- w zakresie międzynarodowego przekazywania danych osobowych należy uwzględnić zabezpieczenia służące ochronie danych w treści rozporządzenia w sprawie handlu zagranicznego oraz w treści wiążącego międzynarodowego aktu prawnego lub w wiążących umowach z państwami trzecimi będącymi odbiorcami danych,
- jeżeli podmioty gospodarcze muszą mieć dostęp do europejskiej bazy danych lub ma ona być wykorzystywana do dodatkowych celów, należy to wskazać w materialnoprawnej części wniosków,
- należy zapewnić nadzór nad europejską bazą danych z wykorzystaniem systemu nadzoru skoordynowanego między EIOD a krajowymi organami ochrony danych, który byłby podobny do przewidzianego w przypadku systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym,
- w odniesieniu do rejestru europejskich podmiotów gospodarczych i przetwarzania zestawień transakcji za pośrednictwem europejskiej bazy danych należy dodać konkretne zabezpieczenia służące ochronie danych i zapewnieniu bezpieczeństwa, w miarę możliwości we wnioskach, a przynajmniej w aktach delegowanych lub wykonawczych,
- jeżeli europejska baza danych ma być wykorzystywana do celów innych niż wskazane w art. 1 ust. 9 wniosku dotyczącego handlu wewnątrzunijnego (np. do przetwarzania deklaracji celnych), należy to wskazać w materialnoprawnej części wniosków.

67. W odniesieniu do zasady celowości EIOD pragnie przypomnieć, że w zasadzie nie powinno być dopuszczalne łączenie oraz wymiana lub korelacja danych zawartych w europejskiej bazie danych z innymi bazami danych zarządzanymi przez Komisję bądź przez inne podmioty gospodarcze do innych celów.

Sporządzono w Brukseli dnia 18 stycznia 2013 r.

Giovanni BUTTARELLI

Zastępca Europejskiego Inspektora Ochrony Danych
